

har paaberaabt sig en Skrivelse fra en tidligere Justitsminister, hvort denne paastaar, at Island ikke har at gjøre med Rigsdagen i Andet end i Finantsager. Denne Justitsminister maa dog senere selv være kommen til en bedre Erkjendelse, thi han sidder i Folkethinget, men har ikke der veist nogen Indvending mod de i forrige Samling sammesteds vedtagne Bestemmelser om Islands Forhold. Den nuværende Justitsminister og Rigsdagen ere enige om, at det Forfatningsudkast, som blev forelagt for Althinget i 1867, i mere end eet Punkt var uforeneligt med Danmarks Riges Ret; men dette Spørgsmaal faaer dog en særlig Interesse derved, at det er den samme høitærede Conseilspræsident, som har givet sit Samtykke baade til Forfatningsudkastet af 1867 og til det i 1869 forelagte Forfatningsudkast, som er bygget paa en ganske anden Forudsætning. Hvorledes kan den høitærede Justitsminister under disse Omstændigheder finde det tilstrækkeligt at henvise til den historiske Udvikling? Hvorledes kan han anfæe det for overflødigt at faae konstateret, hvad det da er, som denne historiske Udvikling medfører, faae det retsdyldigen afgjort ved Rigsdagens og Kongens Beslutning? For selve Regjeringen maa det dog saaledes være af den allerhøieste Vigtighed, at det ikke bliver henstaaende som et uafgjort Spørgsmaal, der paaany skal tages under Overveielse af enhver kommende Justitsminister, og med Hensyn til hvilket endogsaa den selsomme Conseilspræsident ved to forskjellige Justitsministre skal kunne bringes i den pinlige Situation at give sin Billigelse til to forskjellige Opfattelser. Men er det vigtigt for selve Regjeringen, saa er det endnu vigtigere for Islænderne. Vel maa jeg indrømme, at det er høist usandsynligt, at Islænderne ved en saadan Afgjørelse ville bevæges til strax at opgive deres modstridende Paastand. Jeg anseer det endog for rimeligt, at de ville forsøge paa at neblægge Protest derimod, thi det er kun altfor sandt, at deres vildfarende Opfattelse af Islands statsrettlige Stilling ved den i en lang Række Aar uimodtagne og — det gjør mig ondt at maatte tilføie — indirecte af den danske Regjering understøttede Agitation har sat sig saa fast, at

det ikke vil være en let Sag at faae den rettet. Men kan en saadan Afgjørelse ikke slaae den til Jorden, saa kan den dog slaae en Bøm for den, og kan man end ikke forhindre, at de enten krybe under eller springe over, saa er dog Braadden taget fra deres falske Opfattelse, naar denne ikke længere staaer over for theoretiske Paastande, men overfor en fuldgyldig Lov. Derved vil Agitationen vel ikke være fjernet, men den vil have tabt Alt, hvad der gjør den farlig. Islænderne ville dernæst paa denne Maade opnaae, at de fritages for den dem saa ubehagelige Nødvendighed, at ogsaa deres særlige Forfatningslag skulde indbringes for Rigsdagen, vel ikke for af denne at vedtages Paragraph for Paragraph, men dog saaledes, at den ikke kunde faae Lovkraft uden Rigsdagens Samtykke. Medens Islænderne, hvad Mange af dem paa det Bestemteste have udtalt, dog maae erkende, at Rigsdagen med Hensyn til det statsrettlige Forhold mellem Island og Danmark maa have ikke blot en Stemme, men en afgjørende Stemme, saa ville de sætte stor Pris paa, at Rigsdagen aldeles ikke kommer til at befatte sig med deres særlige Forfatning, men at denne, baade hvad angaaer dens Indhold og det Tidspunkt, da den skal træde i Kraft, bliver en Sag mellem Kongen og Althinget alene. Men dette kan kun naaes, naar det her omhandlede Lovforslag bliver til Lov. Naar derved den særlige Forfatningslag er bleven befriet for det, som har volbet den hele Forvirring, nemlig for alle disse statsrettlige Theorier, som derefter ville have tabt al Udsigt til at komme til praktisk Gyldighed, og naar Sagen saaledes indskrænkes til, hvad der virkelig er Island vedkommende, da vil heller ikke Afgjørelsen af den særlige Forfatningslag frembyde stor Vanskelighed, thi til den særlige Forfatning er jo da med Rigsdagens Samtykke henviist Alt, hvad der kan have nogensomhelst alvorlig og praktisk Interesse for Islænderne. Dette er saa vist, at, naar man er bleven opfordret til at nævne Exempler paa de fælles Sager, der endda ville blive tilbage, saa har man været nødt til at henvise til saadanne Smaating som Indfødsrets Erhvervelse eller saadanne Usandsynligheder som en Forandring i Møntsystemet